

Jak uczyłem się w czasie konspiracji.

Po ukończeniu 6-ej klasy szkoły powszechnej w dalszej postaci rodzice mnie i moją siostrę do 7-ej klasy. Jednocześnie dowiedzieli się, że pewna nauczycielka powstała przyjmować uczniów na komplety do pierwszej klasy gimn. i do kilku innych. Przeto po omówieniu warunków postali nas do niej. Wraz z innymi uczniami było nas kilkunastoro.

Mielimy więc z siostrą cały dzień przepiękny naukę: rano - szkoła powszechna, po południu - komplety. Przedwojenny budynek szkoły powszechnej był zajęty przez wojska niemieckie, więc szkoła powszechna była przeniesiona do prywatnego, dwięgo budynku, który zamieszkiwał kierownik szkoły. W godzinach przedpołudniowych były sale szkolne zajęte przez klasy szkoły powszechnej, ale po południu wolne. Tam też odbywały się komplety, które nie trwały zbyt długo: od 3 do 4-ech godzin. Z materiałem mieliśmy systema-

127
tycznie według podręczników. Na każdej lekcji mieli-
śmy zadane prace domowe: ustne i pisemne. Ustne,
np. historia, były najpierw tłumaczone na lekcji i stre-
sowane w punktach, a domowe, po omówieniu tematów
w szkole, mieliśmy pisać w domu. Uczyliśmy się albo
ze swoich podręczników, albo z wypożyczonych przez
profesorkę.

Uczyć się w tej szkole nie było bezpiecznie. Nie-
daleko od szkoły były kwatery niemieckie, przez tego
szkole leżała przy drodze, prowadzącej z Dublina.

Dlatego nalika była prowadzona cicho i nie bez stra-
chu. Były bowiem wypadki, że żandarmi zagłędali
do domu kierownika i do szkoły. Wtedy, drżąc ze stra-
chu, chowaliśmy książki po kątach i przemieniaaliśmy się
w chór.

Choć szkoła była dla nas wygodnym i dosyć
bezpiecznym pomieszczeniem do nauki, jednak profesor-
ka postanowiła dawać lekcje we własnym domu. Budy-
nek ten mieścił się przy kościele. Lekcje były daw-
nym trybem, tylko trzeba było bardziej strzec się przed

Niemcami. W tym budynku bowiem mieszkał pewien
oficer niemiecki, do którego przyjeżdżali często inni
oficerowie.

128
Choć przewobiliśmy już bardzo dużo materiału
i byliśmy blisko końca, jednak nie ukończyliśmy
z siostrą pierwszej klasy gimn. w Łęcznej; ponieważ
wyjechaliśmy z rodzicami do Puchaczowa, do swego domu.

Właśnie przedtem, z powodu licznie grasujących w na-
szej okolicy band, wyjechali rodzice z nami do Łęcznej,
gdzie w miasteczku czuli się bezpieczniej. Teraz powra-
cali do domu, ponieważ uciszyło się trochę. W Pucha-
czowie postali nas rodzice do przedwojennego profe-
sora od historii i do profesorki, którzy prowadzili już
komplety. Do siódmej klasy już nie uczyszczaliśmy.

Na komplety uczyszczano kilkunastu uczniów i uczen-
nic. Komplety te odbywały się w dwupiętrowym gmachu
szkoły powszechnej. Tutaj było o wiele bezpieczniej, albo-
wem rzadko przyjeżdżali Niemcy, toteż nauka szła nor-
malnie i szybko ukończyliśmy pierwszą klasę. Teraz
miało nastąpić egzamin z I-gi klasy. Zdarcanie

egzaminu przed komisją w Dublinie lub innym
mieście było niemożliwe, więc zdawaliśmy go przed
naszymi profesorami i księzką, którzy byli w poro-
zuminie z tajnymi władzami szkolnymi. Egzamin
zdaliśmy szczególnie i uzyskaliśmy świadectwo.

II Państwowe Gimnazjum i Liceum
im. Hetmana Jana Zamojskiego
w Lublinie